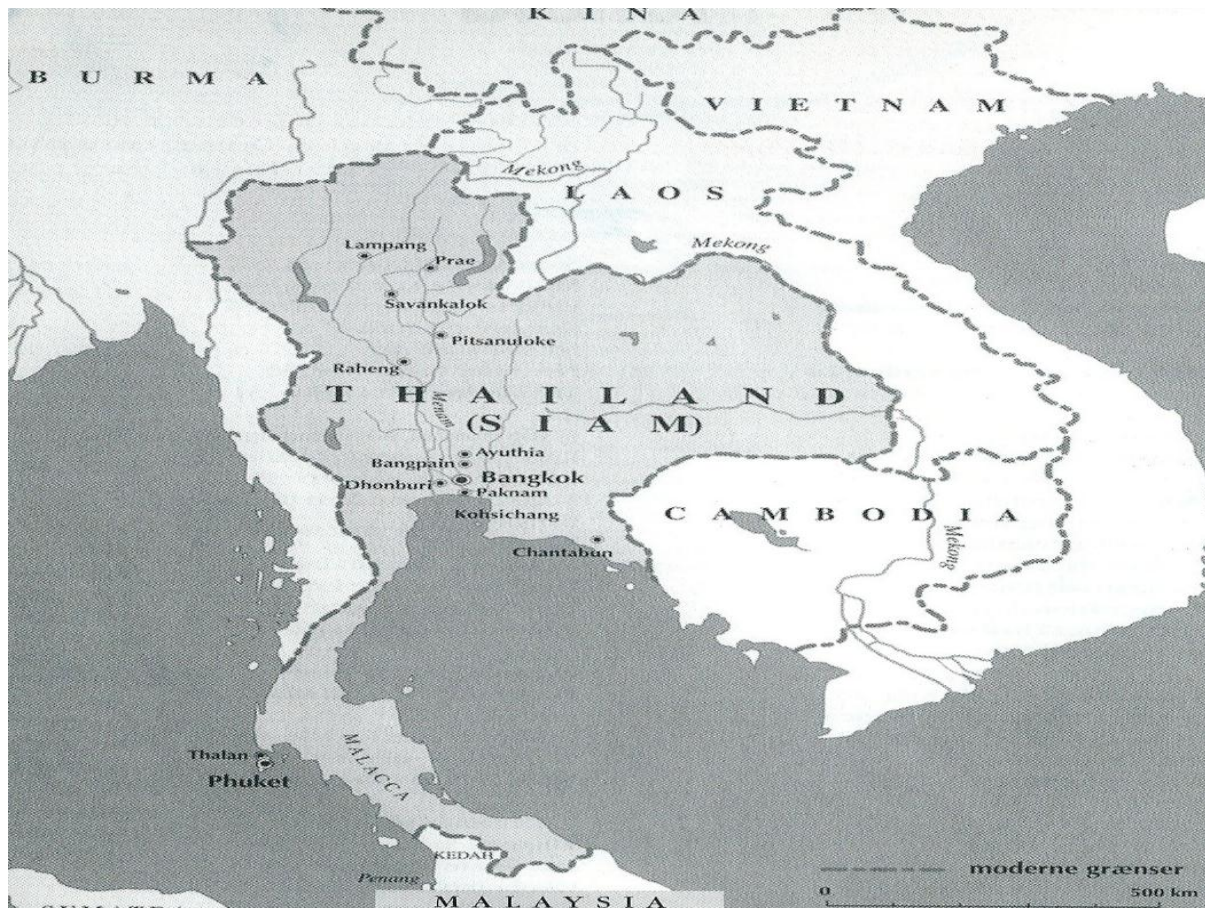

THAILAND

– MELLEMLY REFORM OG REAKTION

- Rev. 11.02.12 -

Af Henrik Herløv Lund, uafhængig økonom - cand. scient. adm.
Ikke parti -eller bevægelsesorganiseret medlem af centrum venstre

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

Indhold

<i>Intro:</i>	3
Begrænset demokrati.....	3
Økonomisk og social tilbageståenhed.....	5
Vækst og demokratisering.....	6
Krisen i 1997-1998.....	7
Forfatningsreform.....	9
Kuppet i 2006.....	10
Oversvømmelse og dødvande.....	12

Intro:

Thailand har for mange danskere en årrække været et populært feriemål, ikke mindst og med rette pga. af behageligt klima, en venlig befolkning og lave priser. Mindre har det måske været bemærket, at landet i det seneste årti har befundet sig i en brydning mellem lang tradition for autoritært (militær) styre og lavtlønsproduktion på den ene side og så på den anden side pres for demokrati og sociale reformer. En brydning, hvoraf udfaldet er usikkert.

Begrænset demokrati.

Ganske vist erstattedes det enevældige kongedømme i Thailand allerede i 1932 med et konstitutionelt demokrati. Det kunne lade sig gøre, fordi kongemagten i 1800 – tallet havde formået at holde Thailand fri af at blive koloniseret, selvom prisen var en stærk tilpasning til europæisk civilisation og stor eftergivenhed overfor britiske og franske økonomiske og politiske interesser. ¹

Men trods den for den tredje verden tidlige start på det thailandske demokrati har det i realiteten helt frem til årtusindskiftet været begrænset og ”styret”. Befolkningen har således i lange perioder kun kunnet vælge parlamentets førstekammer, mens andetkammeret er blevet udpeget af konge, militær og regering og herigennem af den herskende elite i hovedstaden Bangkok. ²

I stedet for kongemagten tog landets militær i lange perioder formynderskab for det thailandske folk enten ved direkte at stå i spidsen for landets styre eller ved gennem kup at tilsidesætte civile regeringer.

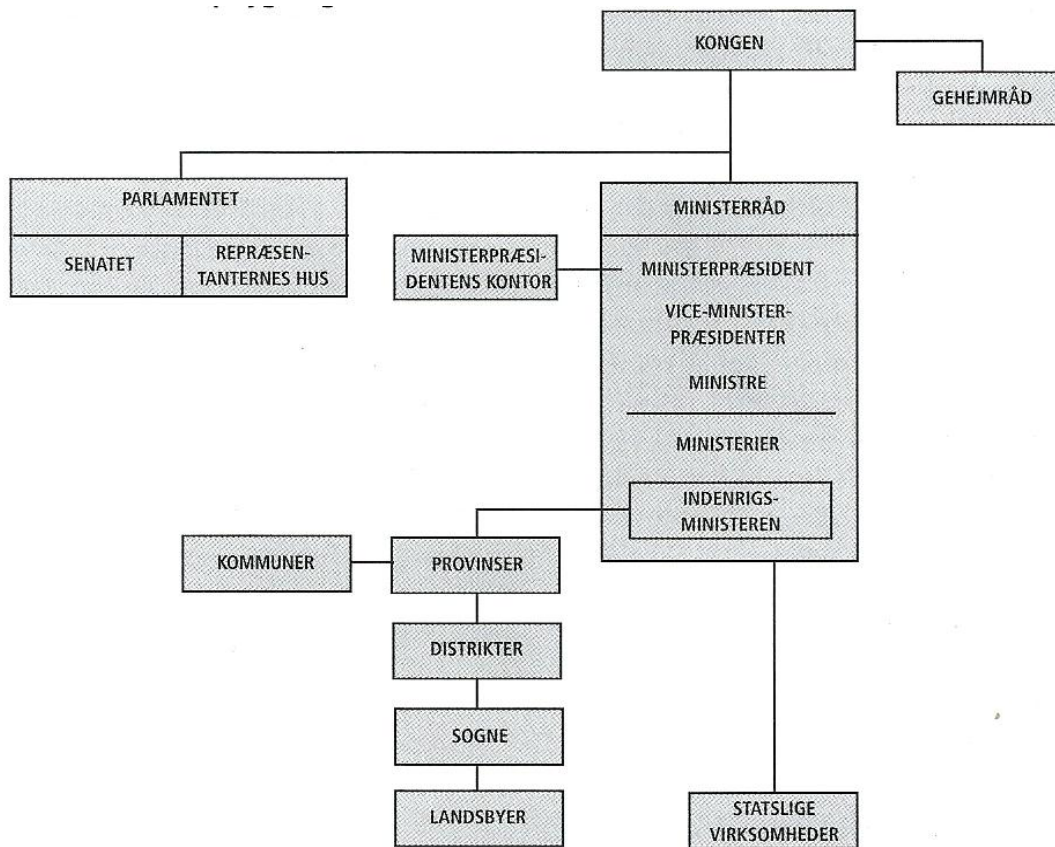
Måske i kraft af denne umyndiggørelse af befolkningen som sådan har Thailand nok udviklet politiske partier, men med et stærkt ”klientistisk præg”, hvor det mere har handlet om at tilgodese eget bagland og politikernes egeninteresser end om samfundets samlede og overordnede tarv.

---

¹) Jf. Frovin, Suzette og Laura Fugmann: Thailand – mellem templer og skyskrabere. Frydenlund 2003.

²) Chaloeontiarana, Thak (ed.): Thai Politics 1932 -1957, Social Science Association.

Figur: Det politiske system i Thailand.

Trods kongedømmets formelt ændrede stilling er kongen også alligevel reelt forblevet en central magtfaktor.

Kongehuset er fortsat landets største jordbesidder og har i dag Thailands største enkeltformue på over 500 mia. kr. med betydelige investeringer i landets industri.

Bl.a. i kraft heraf og af sin fremtrædende stilling i henhold til landets buddhistiske religion har kongen helt til i dag spillet en central politisk rolle bag forfatningen.

Ikke mindst har den nuværende konge siden 1946, Bhumibol, skaffet sig en nøglerolle ved – alt efter styrkeforhold - skiftende at støtte demokratiske kræfter respektive autoritært militærstyre (mest det sidste).³

Det må dog anerkendes, at kongen har formået at fastholde en betydelig folkelig opbakning gennem økonomisk støtte uddannelses-, udviklings – og miljøprojekter ude i landområderne.

³) Jf. Foran anførte værk, s. 41-42.

Kong Bhumipol.

Økonomisk og social tilbagestående.

Det direkte folkestyres begrænsede gennemslag må ses i sammenhæng med, at Thailand indtil slutningen af forrige århundrede havde et i forhold til andre sammenlignelige asiatiske lande mindre udviklet økonomisk og velfærdsmæssigt niveau (fx i forhold til Singapore, Korea og Taiwan).⁴

Frem til 1985 var op mod 2/3 af befolkningen stadig beskæftiget ved landbrug med ris som hovedproduktion og i dag gælder dette fortsat op mod halvdelen.⁵

Velstand og velfærd har været tilsvarende lav. For navnlig den store landbefolkning samt de mange fattige migrantarbejdere i byerne har indkomsterne helt til i dag været lave på en mindsteløn af 200 bath (= ca. 40 kr.) dagligt.

Også social sikring og velfærd har været på lavt blus. I 1993 dækkede det sociale sikringssystem kun et par procent af befolkningen, først og fremmest den i Bangkok. Ret til alderspension eksisterede primært for ansatte i den lille offentlige sektor, men omfattede helt til omkring årtusindskiftet kun 25 % af de privat beskæftigede.

Også på uddannelsesområdet var Thailand ”sen”. Selvom landet var tidligt ude med at etablere en offentlig grundskole, nåede den navnlig i landområderne kun ud i begrænset omfang og først i 1980

---

⁴) Jf. Hicken, Allan: Politics of Economic Recovery in Thailand and Philippine, s. 207.

I Macintyre, Andrew; T. J. Pempel and John Ravenhill: Crisis as Catalyst - Asia's Dynamic Political Economy. 2008 Cornell University.

⁵) Jf. Haggard, Stephen: Democratization, Crisis and the Changing Social Contract i East Asia, s. 105.

I Macintyre, Andrew m. fl: Oven anførte værk.

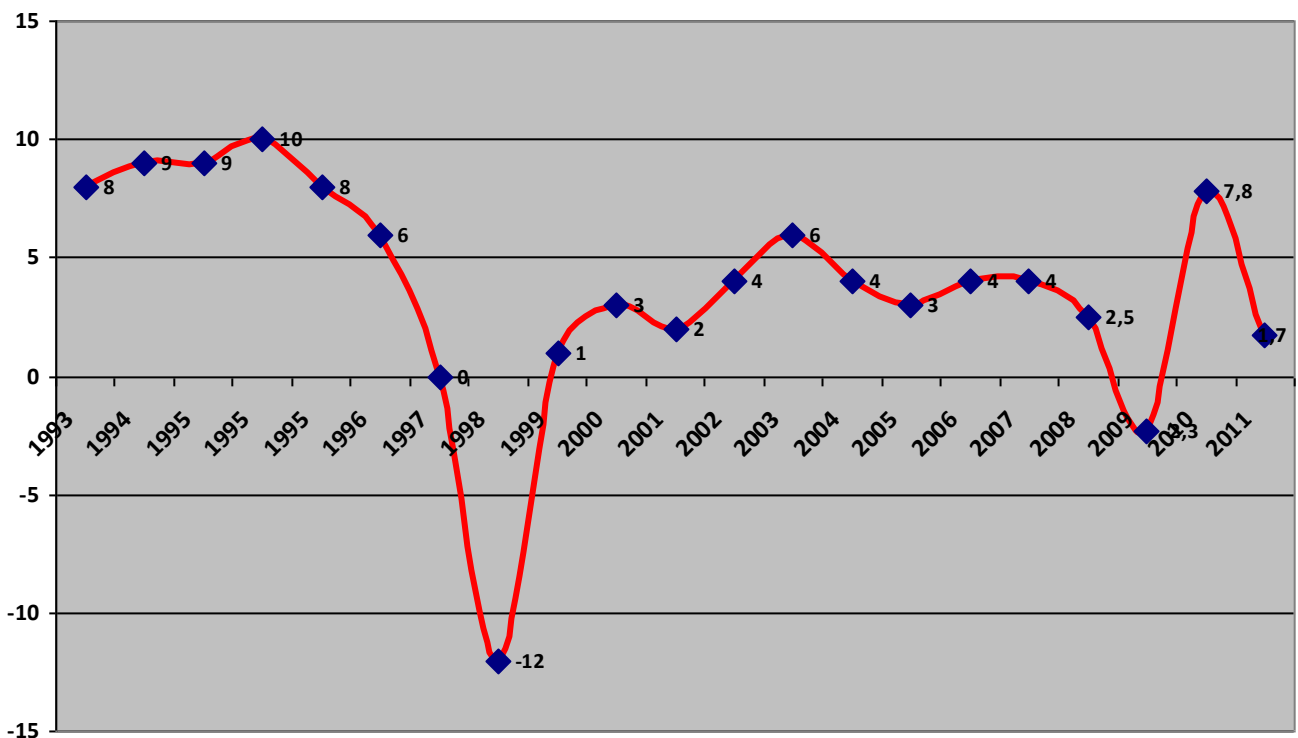
indførtes 6 årig grundskolepligt for alle, også på landet. På samme måde var dækningsgraden vedr. sundhedsforsikring indtil 1990'erne meget begrænset.⁶

Vækst og demokratisering.

I 80'erne og begyndelsen af 90'erne oplevede Thailand imidlertid en stærk økonomisk vækst, der med årlige vækstrater på i gennemsnit 7,5 % ligefrem indlemmede landet i de såkaldte "tigerøkonomiers" klub.⁷

Opsvinget afspejlede en fremadskridende industrialisering og stærkt stigende virksomhedsinvesteringer og byggede især på stigende industrieksport indenfor blandt andet elektronik. I kraft af den hastige vækst var Thailand og de øvrige "tigre" i stand til gennem bankerne at låne i udlandet til de omfattende investeringer.

Figur: BNP vækst Thailand 1993 -2010.⁸

⁶) Jf. Stephen, Haggard: Oven anførte værk, s. 105 ff.

⁷) Jf. Hicken, Allan: Oven anførte værk, s. 208.

⁸) Kilde: World Bank.

Ligesom i andre af ”tigerøkonomierne” satte industrialiseringen og den økonomiske fremgang også i Thailand gennem øgede krav til uddannelse og andre offentligt tilvejebragte forudsætninger for erhvervslivet gang i en dynamik, hvor den thailandske befolkning i stigende grad selv træder ind og former sin økonomiske og politiske fremtid.

I kølvandet på industrialiseringen begyndte således en videre demokratisering af det thailandske styre og sociale og velfærdsmæssige reformer. I 1992 kom det til voldsomme sammenstød mellem civile demonstranter og militæret og ved den lejlighed intervererede kongen ti fordel for de demokratiske kræfter og der blev udskrevet valg.⁹

Herefter fik landet sin første folkeligt valgte premierminister (som dog var en pensioneret general).

Og den voksende folkelige indflydelse mærkedes i en udbygning af velfærdssystemet. I 1997 udvidedes skolepligten til 12 år og videregående uddannelse udbyggedes; social sikring udvidedes til større grupper end hidtil og sundhedsforsikring udtraktes til lavindkomster, således at på dette tidspunkt omkring 70 % af befolkningen i forskellig grad var dækket heraf.¹⁰

Krisen i 1997-1998.

Den thailandske model var imidlertid på trods af industrialiseringen fortsat baseret på rigelig tilgang af lavt lønnet arbejdskraft. Dette gjaldt alle ”tigerøkonomierne”, men i endnu større udstrækning i Thailand end i de andre nyindustrialiserede lande.

Og som sådan kom Thailand og de øvrige ”tigerøkonomier” imod årtusindskiftet under stigende konkurrencepres fra andre lavtlønslande, ikke mindst Kina.¹¹

Frem mod 1997 var der fra midten af 90´erne voksende vanskeligheder for industrieksporten, hvilket ikke mindst blev forstærket af, at Thailand og de øvrige tigre havde bundet deres valutaer tæt til dollaren, hvilket var begrundet i, at USA var langt deres hovedmarked. Men i anden halvdel af 90´erne til steg dollaren stærk i værdi, delvist som følge af valutaspekulation, hvilket fordyrede den altafgørende eksport.¹²

Samtidig havde virksomheder og banker under opsvinget opbygget en stor udlandsgæld, som fordyredes, da Thailand til sidst måtte nedskrive bath ´en.¹³

---

⁹) Jf. Frovin, Suzette og Laura Fugmann: Tidligere anførte værk.

¹⁰) Jf. Stephen, Haggard: Oven anførte værk, s. 106 - 107.

¹¹) Frovin, Suzette og Laura Fugmann: Tidligere anførte værk, s. 58.

¹²) Jf. Hicken, Allan: Oven anførte værk.

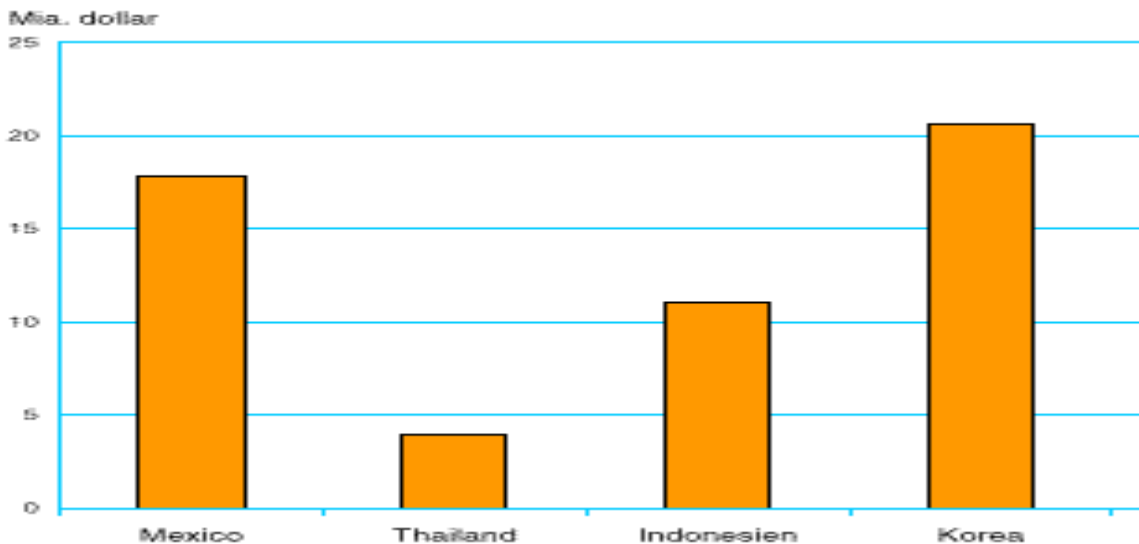
¹³) Jf. Stephen, Haggard: Oven anførte værk.

Resultatet af stigende eksportvanskeligheder og øget gæld og hermed følgende betalingsbalanceunderskud blev den østasiatiske krise i 1997 – 1998, som netop startede i Thailand, da udenlandske investorer og spekulanter i reaktion på de økonomiske faresignaler i stort omfang trak investeringer og lån ud af landet.¹⁴

Dette bredte sig til en lang række andre asiatiske lande og resultatet blev en dyb økonomisk krise og stor arbejdsløshed i 1997 – 1998. I Thailand faldt den økonomiske vækst fra + 10 % i 1995 til – 12 % i 1998, jf. foranstående figur, samtidig med at ledigheden fordoblede.

Ligesom i det øvrige Sydøstasien søgte den daværende civile, konservativ regering under ledelse af Det Demokratiske Parti hjælp hos IMF, Den Internationale Valutafond, der stillede kriselån til rådighed

Figur: IMF – lån til Sydøstasiatiske lande. Mia. dollar.¹⁵

Men som neoliberalistisk højborg ledsagede IMF lånene af krav om privatiseringer, offentlige besparelser og øget adgang for udenlandsk kapital. Besparelserne øgede imidlertid kun krisen og arbejdsløsheden i Thailand og skabte dermed folkelig modvilje ligesom kravene om øget udenlandsk konkurrence skabte modstand i det thailandske erhvervsliv.¹⁶

¹⁴) Jf. Macintyre, Andrew; T. J. Pempel and John Ravenhill: East Asia in the Wake of the Financial Crisis. I MacIntyre, Andrew; T. J. Pempel and John Ravenhill, foran anførte værk.

¹⁵) Kilde: Elkjær, Thomas: IMF og den sydøstasiatiske krise. Nationalbanken, kvartaloversigt. 4. kvartal 1998.

¹⁶) Jf. Hicken, Allan: Oven anførte værk, s. 211.

Forfatningsreform.

Oplevelsen i brede kredse af, at regeringen ikke havde formået at imødegå den økonomiske krise blev baggrunden for et bredt krav om reformer af styret.¹⁷

Dette mundede ud i en forfatningsreform, der for første gang indførte direkte folkevalg af hele det thailandske parlament, også af det hidtil udpegede ”senat”.¹⁸ Det Thailandske folk havde hermed for første gang tilkæmpet sig normal demokratisk indflydelse.

Reformen blev interessant nok til gennem et direkte folkevalgt ”konvent”, der stillede et forslag til forfatningsreform, som politikerne kun kunne sige ja eller nej til – men ikke ændre i. Det demokratisk set vankelmødige hidtidige politiske system i Thailand blev således i høj grad koblet ud af reformprocessen.

Det første valg i henhold til den nye forfatning afholdtes i 2001 og gav for første gang i Thailands historie en direkte folkevalgt flertalsregering under Thaksin Shinawatras ledelse.

Thaksin Shinawatra.

Thaksin var en thailandsk forretningsmand, som med sit firma Shin Corp havde tjent milliarder på indførsel af mobiltelefoni i Thailand, og repræsenterede som sådan selv kravet om beskyttelse af det thailandske erhvervsliv mod IMF's krav om øget udenlandsk konkurrence.

Med selve navnet på hans parti - ”Thai Rak Thai” (Thaier elsker Thailand) – anslog Thaksin nationalistiske strenge i stil hermed.

¹⁷) Jf. Oven anførte værk, s. 212 og 216.

¹⁸) Jf. Frovin, Suzette og Laura Fugmann: Thailand – mellem templer og skyskrabere, 50 ff.

Udover beskyttelse af erhvervslivet mod udlandet og IMF vandt Thai Rak Thai valget på et program om krisebekæmpelse, sociale reformer og yderligere demokratisering.

Programmet indfries for det første ved at aflyse salg af aktier i thailandske offentlige virksomheder på udenlandske børser. For det andet blev Thailands erhvervsliv og bankerne uden om IMF hjulpet af med gældsbyrden ved at samle de mest urentable lån i en statslig fond, hvilket muliggjorde en genoptagelse af kreditgivning til erhvervslivet. For det tredje udbyggedes det lokale demokrati og forbedringen af forholdene på landet fik et løft ved at regeringen stillede lån til rådighed for landsbyerne.¹⁹

Og endelig gav Thai Rak Thai – regeringen for det fjerde på sundhedsområdet også de fattige adgang til sundhedsforsikring for 30 Baht om året (= 6 kr. i danske penge). Også uddannelsessystemet fik et velfærdsmæssigt løft med udbygning af offentlig, stort set gratis uddannelse.²⁰

Kuppet i 2006.

Hermed fik befolkningen på den ene side mere valuta for deres indflydelse end nogensinde før.

Samtidig må det på den anden side anerkendes, at Thaksin selv imidlertid ikke var fri for Thailands politik bestandige arvesynd om at tilgodese egeninteresser, hvilket gjorde ham til genstand for beskyldninger om at på populistisk vis at lefle for masserne for at fremme private forretningsmål og for at bruge magten til at tilgodese sit eget firma²¹.

Gennemførslen af Thai Rak Thais sociale reformer skaffede - på trods af korruptionsanklagerne - på den ene side Thaksin mange tilhængere i den store fattige landbefolkning. Det kunne godt være, at Thaksin ligesom de gamle politikere også hyttede sine egne interesser, men i forhold til tidligere oplevede de, at der blev gjort noget for dem.

Men de sociale reformer skabte på den anden side også modstandere: Private uddannelsesinstitutioner, hospitaler og læger var imod udstrækningen af gratis uddannelse og sundhedsydelse; virksomheder var imod øgede omkostninger til social sikring.

Og de etablerede, borgerlige partier følte sig forurolet over den magt, som den nye forfatning havde muliggjort for Thaksin at få.

---

¹⁹) Jf. Hicken, foran anførte værk s. 217 ff. og

²⁰) Jf. Haggard, foran anførte værk, s. 104 ff.

²¹) Jf. Hicken, foran anførte værk, s. 219.

Sidst, men ikke mindst følte militæret (og kongen) formentlig sig ikke mindst forurolet over, at Thaksin på 5 år havde erhvervet en popularitet, som det havde taget kongen 50 år at opbygge.²²

Derfor greb militæret – med kongens stiltiende billigelse – i 2006 til det gammelkendte middel at tilsidesætte den folkevalgte regering gennem et statskup. De fik her hjælp af de etablerede politiske partier, som op hertil iværksatte en boycott af det parlamentariske arbejde.

Kuppet begrundedes med dette politiske dødvand samt ikke mindst med korruptionsanklagerne mod Thaksin. Det må som beskrevet anerkendes, at korruptionsanklagerne ikke var uden hold virkeligheden, selvom der som anført også var nok så stærke egeninteresser hos den gamle elite også.²³

Og tidspunktet for kuppet var velvalgt, idet Thaksin var i udlandet. Med kuppet overtog generalerne selvsagt kontrollen med medier og domstole og Thaksin blev efterfølgende dømt in absentia og samt forbudt Thai Rak Thai.

Dødt løb i polisk kamp.²⁴

Herefter skred man til det egentlige mål: Nemlig at få revideret den forfatningsændring, som havde givet landets fattige ”for stor indflydelse” på landets styre og i stedet at få tilbageført styret til før forfatningsreformen. August 2007 blev en ny forfatning godkendt ved en tæt folkeafstemning, i hvilken forbindelse Thaksin og hans parti forblev forbudt og eksileret. Kupmagerne fik også indskrevet i forfatningen, at de var friholdt for retsforfølgelse og.

Formentlig i anerkendelse af, at opbakningen til Thai Rak Thai imidlertid langt fra var forsvundet trods kuppet, valgte militæret i 2008 at give sit styre en demokratisk fernis ved at udskrive valg, hvor dog Thai Rak Thais tilhængere som anført ikke havde noget at stemme på. Derfor kunne det konservative Demokratiske Parti under Abhisit efter valget overtage regeringsledelsen som udtryk for at den gamle elite igen havde overtaget magten.

Med nye økonomiske vanskeligheder for Thailand i kølvandet på den globale finanskrisen i 2008-2009 skærpedes imidlertid modsætningen mellem landbefolkningen og det nye autoritære styre, som havde svært ved at give løsninger på krisen og arbejdsløsheden. Gennem den såkaldte ”rødskjortebevægelse” drog fattige fra landdistrikterne ind til Bangkok og besatte byens forretningskvarter til støtte for krav om sociale reformer og frie valg.

---

²²) Oven anførte værk, s.

²³) Jf. foran anførte værk.

²⁴) Jf. foran anførte værk.

Det var en begmand til den gamle elite i Bangkok. Selvom de borgerlige partier forsøgte at iværksætte moddemonstrationer gennem de såkaldte ”gulskjorter”, måtte man til sidst lade rødskjortebevægelsen danne et nyt politisk parti, Pheu Thai (For Thaierne), som med Thaksins lillesøster, Yingluck Shinawatra, som frontfigur ved valget i 2011 på ny vandt regeringsmagten i koalition med andre, mindre partier.

Den gamle elite blev således tvunget i defensiven. Men de havde på den anden side sikret sig fornyet snor i demokratiet og i sociale reformer gennem reetablering af en mere begrænset parlamentarisme.

Oversvømmelse og dødvande.

Pheu Thai var gået til valg på demokratisering gennem genetablering af 1997 – forfatningen, økonomisk vækst, sociale forbedringer bl.a. gennem en forhøjelse af mindstelønnen fra 200 til 300 Baht samt – selv om det ikke har været sagt lige ud - også benådning for Thaksin.

Den nye regering har ikke alene mødt politisk modstand fra de gamle partier, der har beskyldt Yingluck Shinawatra for at være en trojansk hest for storebroderen.

Usædvanligt kraftige storme i efteråret 2011 i forbindelse med monsunregnen resulterede som bekendt også i en usædvanlig omfattende og langvarig oversvømmelse af store dele af landet, som ikke blot resulterede i flere hundrede døde, men som også lammede store dele af Thailands erhvervsliv, herunder ikke mindst den vigtige turisme.

Den nye regering under Pheu Thai har således ikke alene skullet kæmpe med politisk modstand, men også med en økonomi der i fjerde kvartal 2011 faldt med – 5 % og hvor den gennemsnitlige vækst i hele året faldt til 1,2 % i 2011.

Det har således været en start op ad bakke for Pheu Thai, der frem mod at sætte sin første egen finanslov for 2012 derfor har forsøgt at tilbageerobre initiativet og opbakningen gennem en ambitiøs plan for over 10 år at investere 2,27 trillioner baht ikke mindst i forbedrede dæmninger og forbedret vandressourcestyring, bedre transportinfrastruktur, stærkere konkurrenceevne og nye industrier.²⁵

Endvidere er den lovede forhøjelse af mindstelønnen programsat til april 2012. Herudover forsøger regeringen at få nye forfatningsreformer på skinner. Bagved lurer spørgsmålet om man vil forsøge at gennemføre en benådning af Thaksin og hans tilbagevenden?

Hvilken vej udviklingen tager, er usikkert ligesom fordelingen af helte – og skurkeroller i Thailandsk politik fortsat er uklar. Det seneste ti års politiske udvikling i Thailand har dog bragt en vigtig forandring: Thailands fattige (land)befolkning er i højere grad end tidligere trådt ind på den

---

²⁵) Jf. Bangkok Post, 07.01.12.

politiske scene med krav om demokratisering og sociale reformer og har hermed bragt en ny dynamik i Thailandsk politik.

HENVISNING:

Undertegnede udgiver to vederlagsfrie månedlige nyhedsbreve:

- KRITISKE ANALYSER om samfundsøkonomi og velfærd
- KRITISKE DISKUSSIONER om regeringens politik

Vederlagsfrit abonnement kan tegnes ved at maile til herloevlund@mail.dk

Alle KRITISKE ANALYSER og KRITISKE DISKUSSIONER offentliggøres på www.henrikherloevlund.dk